

8.3. Порядок підготовки та проведення засідань ВК

Посилання: <https://www.vyborkom.org/kb/article.php?id=23>

[Перейти до попередньої підтеми](#)

8.2. Повноваження членів виборчої комісії в організації її роботи

Скорочення:

Виборчі комісії – **ВК**;

Центральна виборча комісія – **ЦВК**;

Територіальна виборча комісія – **ТВК**;

Дільнична виборча комісія – **ДВК**;

Засоби масової інформації – **ЗМІ**.

В даній частині ви ознайомитеся з **наступними питаннями**:

- [Ким скликається засідання комісії?](#)
- [Підготовка порядку денного засідання;](#)
- [Підготовка проектів рішень ВК;](#)
- [Проведення засідання ВК;](#)
- [Особливості проведення першого засідання ВК.](#)

Навчальне відео "Організація роботи ТВК"

Навчальне відео "Організація роботи ДВК"

Відео розроблені Центральною виборчою комісією за підтримки Міжнародної фундації виборчих системи IFES, Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерства міжнародних справ Канади та британської допомоги від уряду Великої Британії.

Засідання ВК, як правило, **плануються з огляду на потребу, згідно з** установленими виборчим законодавством **календарними строками заходів** щодо підготовки та проведення виборів, здійснення окремих виборчих процедур, реалізації інших повноважень виборчої комісії відповідно до законів ([п.2.4 Порядку організації роботи](#)).

Ким скликається засідання комісії?

За загальним порядком засідання ВК **скликається** головою комісії, в разі його відсутності - заступником голови, а в разі відсутності голови та його заступника - секретарем комісії ([ч.ч.1-3 ст.36 Кодексу](#), п.3.1 [Порядку організації роботи](#)).

Є і **інші підстави** для скликання засідання комісії:

- у разі необхідності засідання виборчої комісії може бути скликане **за рішенням ВК вищого рівня** ([п.3 ч.1 ст.36 Кодексу](#), [п.п.3.1, 3.3 Порядку організації роботи](#));
- на письмову вимогу **третини складу ВК** голова або його заступник **зобов'язаний** скликати засідання комісії **не пізніше наступного дня після отримання такої вимоги** ([п.3 ч.1 ст.36 Кодексу](#), [п.3.2 Порядку організації роботи](#)).

Засідання комісії скликається з обов'язковим повідомленням усіх членів комісії про час, місце проведення засідання та його порядок денний ([ч.5 ст.36 Кодексу](#),[п.3.4 Порядку організації роботи](#)).

Повідомлення про засідання може здійснюватися телефоном, електронною поштою чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку. Особа вважається повідомленою, зокрема, у разі надсилання відповідної інформації на її контактний номер телефону, зазначений у поданні до складу відповідної ВК ([п.2 ч.5 ст.36 Кодексу](#)). Відомості щодо повідомлення членів ВК про засідання (час і спосіб повідомлення) фіксуються в окремому журналі або додаються до протоколу засідання ([п.3.4 Порядку організації роботи](#)).

Підготовка порядку денного засідання

Підготовка до засідання ВК передбачає **формування проєкту його порядку денного**, який:

- формується **перед** проведенням засідання ([п.4.1 Порядку організації роботи](#));
- готується **секретарем** комісії згідно з **планом роботи** та за дорученням голови комісії, а також з урахуванням пропозицій членів комісії ([п.4.2 Порядку організації роботи](#));
- **погоджується** з головою комісії ([п.4.2 Порядку організації роботи](#));
- в обов'язковому порядку **доводиться секретарем до відома членів комісії** разом з інформацією про час і місце проведення засідання. Як правило, члени комісії інформуються **не пізніше останнього дня перед днем проведення засідання але не пізніш як до початку засідання** ([ч.5 ст.36 Кодексу](#),[п.4.3 Порядку організації роботи](#)).
- також на засідання **обов'язково запрошуються**, як правило, **не пізніш як за день до дня проведення засідання**, заявники, суб'єкти звернення зі скаргою, суб'єкти оскарження, заінтересовані особи, зазначені у скаргах, інші особи, якщо питання, включене до проєкту порядку денного, стосується їх прав або законних інтересів щодо участі у виборчому процесі ([п.4.4 Порядку організації роботи](#)).
- інформація про дату, час проведення, порядок денний засідання **розміщується на стенді офіційних матеріалів** ВК, як правило, **не пізніш як за день до дня проведення засідання**. ТВК можуть розміщувати таку інформацію також на своїх офіційних вебсайтах (за наявності) або вебсайтах відповідних місцевих рад (за наявності) ([п.4.5 Порядку організації роботи](#)).

Питання для розгляду на засіданні ВК готують члени комісії із залученням у разі необхідності відповідних фахівців ([п.8.1 Порядку організації роботи](#)).

ПРИКЛАД. Проєкт порядку денного районної ТВК ([натисніть, щоб завантажити](#)).

**МІСЦЕВІ ВИБОРИ
25 ЖОВТНЯ 2020 РОКУ**

Гайсинська районна територіальна виборча комісія
Вінницька область

«ПОГОДЖЕНО»

Голова Гайсинської районної
територіальної виборчої комісії
_____ Костенко С.Л.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

засідання Гайсинської районної територіальної виборчої комісії

17 серпня 2020 року

1. Про розподіл обов'язків між головою, заступником голови, секретарем та іншими членами Гайсинської районної територіальної виборчої комісії.

Доповідач – заступник голови ТВК Столар С.С.

2. Про режим роботи Гайсинської районної територіальної виборчої комісії та графік чергувань членів комісії у приміщенні комісії.

Доповідач – голова ТВК Костенко С.Л.

Підготовка проєктів рішень ВК

До питань порядку денного готуються матеріали, які складаються з:

- проєкту постанови;
- додатків до неї, якщо такі зазначені у тексті постанови (список, перелік, звернення, графік, звіт тощо);
- в разі потреби – доповідної записки члена комісії, який готує питання на розгляд виборчої комісії;
- інших документів ([п.4.6 Порядку організації роботи](#)).

проєкт постанови ВК готує член комісії відповідно до наданого доручення голови комісії, до якого долучає всі необхідні документи, а також перелік осіб, які повинні бути запрошені на засідання виборчої комісії, та передає проєкт постанови (відповідні матеріали) голові комісії ([п.4.7 Порядку організації роботи](#)).

Секретар комісії готує список усіх запрошених на засідання ВК. **У списку зазначаються:** Прізвище,

ім'я, по батькові, посада запрошених, офіційні назви органів (організацій, установ, партій, їх місцевих організацій тощо) або осіб, яких вони представляють, статус у виборчому процесі, а також у зв'язку з розглядом якого питання порядку денного засідання вони запрошені ([п.4.12 Порядку організації роботи](#)).

Після ознайомлення з підготовленими матеріалами **голова комісії вчиняє** на проєкті постанови відповідну **резольцію** "для розгляду на засіданні комісії" та передає їх секретарю, який забезпечує **комплектність матеріалів** до питань порядку денного для членів комісії ([п.4.8 Порядку організації роботи](#)). При цьому, у разі неможливості з поважних причин подати матеріали до засідання в установленій строк секретар комісії завчасно повідомляє про це голову комісії ([п.4.9 Порядку організації роботи](#)).

Членам комісії матеріали до порядку денного (проєкти постанов та інші необхідні матеріали) **надаються**, як правило, не пізніше останнього дня перед днем проведення засідання ВК, однак не пізніше початку засідання ([ч.6 ст.36 Кодексу](#), [п.4.10 Порядку організації роботи](#)).

Проведення засідання ВК

Процедура проведення засідання ВК **передбачає**, що:

Засідання ВК **веде голова комісії або його заступник**; у разі їх відсутності на засіданні ВК або невиконання ними цієї функції ВК визначає зі свого складу **головуючого на засіданні** ([ч.7 ст.36 Кодексу](#), [п.7.1 Порядку організації роботи](#)).

Крім того, у разі відсутності секретаря комісії чи невиконання ним своїх повноважень на засіданні ВК обирає зі свого складу **секретаря засідання**, який виконує обов'язки секретаря комісії на відповідному засіданні та при оформленні документів цього засідання ([п.7.3 Порядку організації роботи](#)).

1. На початку засідання або початку розгляду питання головуєчий **оголошує** кількість присутніх членів комісії, список запрошених та інших осіб, які мають право бути присутніми на засіданні виборчої комісії без дозволу або запрошення комісії, представників ЗМІ ([п.7.2 Порядку організації роботи](#)). Перед початком засідання **секретар реєструє присутніх** спостерігачів, представників ЗМІ, запрошених осіб тощо і передає голові список таких осіб.

У разі, якщо на засіданні виборчої комісії присутні більше половини її членів від загального складу, то голова комісії повідомляє, що **комісія є повноважною** і може розглядати питання порядку денного ([ч.4 ст.36 Кодексу](#), [п.2.3 Порядку організації роботи](#)).

Щодо можливості присутності на засіданні ВК осіб з її дозволу або запрошених на її засідання комісією приймається **протокольне рішення** ([п.7.2 Порядку організації роботи](#)).

2. За пропозицією головуєчого ВК **обговорюється та затверджується** порядок денний засідання комісії, про що приймається протокольне рішення ([п.7.4 Порядку організації роботи](#)).

Порядок денний засідання ВК **може бути змінено під час самого засідання**.

У разі необхідності **внесення змін** до порядку денного під час засідання ВК (вилучення питання, доповнення новим питанням) головуєчий на засіданні вносить відповідну пропозицію (самостійно або

за ініціативою члена комісії) ([п.7.5 Порядку організації роботи](#)). Кожна пропозиція про внесення змін до порядку денного засідання виборчої комісії обговорюється та затверджується **протокольним рішенням** комісії ([п.7.3 Порядку організації роботи](#)).

У деяких випадках ВК **зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання**, що належать до її повноважень, а саме ([ч.11 ст.36 Кодексу](#), [п.8.2п.8.3 Порядку організації роботи](#)):

- на вимогу 3-х членів комісії, а також **за рішенням ВК вищого рівня або суду зобов'язана розглянути на засіданні питання не пізніш як у 3-денний строк, але не пізніше дня голосування** (дня повторного голосування), **а в день голосування** (день повторного голосування), **крім ДВК, – невідкладно**;

- ДВК зобов'язана розглянути на засіданні питання на вимогу 3-х членів комісії у день голосування (день повторного голосування) **або за рішенням ВК вищого рівня чи суду, прийнятим у день голосування** (день повторного голосування), **невідкладно після закінчення голосування**.

3. Розгляд питань на засіданні комісії, як правило включає **такі етапи** ([п.8.4 Порядку організації роботи](#)):

- доповідь члена комісії, співдоповіді (у разі потреби);
- запитання членів комісії доповідачу, співдоповідачам, відповіді на них;
- виступи членів комісії та інших осіб, з питання, що розглядається;
- внесення пропозицій членами комісії, їх обговорення;
- оголошення головуючим на засіданні про припинення обговорення питання;
- заключне слово доповідача, співдоповідачів (за їх бажанням);
- голосування.

Питання на засіданні розглядаються з дотриманням таких **правил**:

- для доповіді надається **до 10 хвилин**, **співдоповіді та виступів** – **до 5 хвилин**, **довідок** – **до 3 хвилин**, **заключного слова** – **до 3 хвилин**, якщо інше не встановлено комісією; головуючий на засіданні на прохання виступаючого може за згодою більшості присутніх на засіданні ВК членів комісії продовжити йому час для виступу ([п.8.5 Порядку організації роботи](#));

- учасники засідання ВК та присутні на засіданні особи **не мають права використовувати свої виступи** для політичних заяв, декларацій тощо; за порушення цієї вимоги головуючий на засіданні має право позбавляти слова таких осіб ([п.8.6 Порядку організації роботи](#));

- особи, запрошені на засідання ВК, як правило, беруть у ньому участь лише **під час розгляду питань**, з яких вони запрошені; за рішенням ВК такі особи можуть бути присутніми і під час розгляду інших питань ([п.8.7 Порядку організації роботи](#));

- кожен член комісії, який бере участь у засіданні комісії, має право подати до проєкту рішення, прийнятого за основу, **пропозиції та зауваження**; пропозиції та зауваження до проєкту рішення вносяться в усній чи письмовій формі, голосування по кожній пропозиції проводиться окремо; член комісії може на будь-якому етапі обговорення проєкту рішення **зняти** свою пропозицію чи зауваження ([п.8.8 Порядку організації роботи](#));

- голосування **щодо кожної пропозиції** проводиться окремо із занесенням результатів до

протоколу засідання ([п.8.8 Порядку організації роботи](#)).

- після проведення голосування за пропозиціями **проект рішення голосується в цілому** з урахуванням пропозицій, які набрали - необхідну кількість голосів ([п.8.8 Порядку організації роботи](#));

- член комісії, який бере участь у її засіданні та не згоден з рішенням, прийнятим виборчою комісією, має право протягом 2-х днів після засідання, на якому було прийнято рішення, у письмовій формі висловити **окрему думку**, що додається до відповідного протоколу засідання виборчої комісії ([п.8.9 Порядку організації роботи](#)).

4. Прийняття рішень ВК.

За результатами розгляду та обговорення питання на засіданні ВК **ухвалює рішення** ([п.9.1 Порядку організації роботи](#)). Рішення ВК приймається **відкритим голосуванням більшістю голосів від складу комісії** ([ч.12 ст.36 Кодексу](#), [п.9.2 Порядку організації роботи](#)), крім таких випадків:

- якщо на засіданні ТВК або ДВК **у день голосування** (зокрема, при підрахунку голосів, встановленні підсумків голосування в межах виборчого округу) **присутні менше ніж 2/3 членів комісії від її складу** - рішення комісії **приймається не менше ніж 2/3 голосів від числа членів, присутніх на засіданні комісії** ([п.3 ч.12 ст.36 Кодексу](#), [аб.2 п.9.2 Порядку організації роботи](#));

- якщо особи, які мають право бути на присутніх на засіданні ВК без дозволу чи запрошення (крім членів комісій вищого рівня або за запрошенням ([ч.8 ст.36 Кодексу](#)), протиправно перешкоджають проведенню засідання - ВК може прийняти мотивоване рішення про **позбавлення їх права присутності не менше ніж 2/3 голосів від складу комісії присутніх на засіданні** ([ч.10 ст.36 Кодексу](#), [п.6.8 Порядку організації роботи](#)).

Протоколи ВК про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях про встановлення підсумків голосування та про результати відповідних виборів складаються **без прийняття рішень** відповідними ВК ([п.9.5 Порядку організації роботи](#)). Рішення ВК **набирає чинності з моменту його прийняття** ([п.9.3 Порядку організації роботи](#)).

Рішення, прийняте в межах її повноважень комісії, є **обов'язковим** для всіх суб'єктів та інших учасників процесу ([п.2 ч.12 ст.36 Кодексу](#), [п.9.4 Порядку організації роботи](#)).

Рішення ВК, що суперечить законодавству України або прийнято з перевищенням її повноважень, може бути скасовано ВК вищого рівня або судом. У такому разі ВК вищого рівня **має право** прийняти рішення по суті питання ([ч.15 ст.36 Кодексу](#), [п.9.10 Порядку організації роботи](#)).

У разі бездіяльності ВК комісія вищого рівня **має право** прийняти рішення по суті питання, що належить до компетенції комісії нижчого рівня ([п.9.11 Порядку організації роботи](#)). У день голосування такі питання розглядаються комісією вищого рівня **невідкладно**.

ВК не може прийняти рішення про дострокове припинення своїх повноважень ([п.9.12 Порядку організації роботи](#)).

Під час проведення засідання комісії **секретар комісії** (секретар засідання) **веде** протокол засідання комісії, в якому фіксується хід і результати обговорення питань та прийняття рішень. Прийняте рішення ВК оформляється письмово **у вигляді Постанови** ([ч.3. ст.27 Кодексу](#), [9.6. Порядку організації роботи](#)). **З питань поточної діяльності** ВК може приймати **протокольні рішення**, зміст яких заноситься до протоколу ВК **та не оформлюється окремим документом** ([ч.5 ст.37 Кодексу](#), [9.8 Порядку організації роботи](#)). Більш детально з оформленням цих та інших документів ВК ви можете ознайомитися у наступній підтемі [8.4. Оформлення документів виборчих комісій](#).

5. Закриття засідання ВК.

Після розгляду усіх питань порядку денного голова комісії (головуючий на засіданні) **оголошує засідання завершеним**.

Особливості проведення першого засідання ВК

Перше засідання ВК **скликається не пізніше** як на 2-й день з дня формування її складу (утворення), а наступні засідання – у разі **необхідності** ([ч.3 ст.36 Кодексу](#), [п.5.1 Порядку організації роботи](#)).

Член ВК на першому її засіданні, в якому він бере участь, ознайомлюється зі своїми правами та обов'язками, передбаченими [ч.3-6 ст.38 Кодексу](#), після чого складає **присягу** члена комісії ([п.5.2 Порядку організації роботи](#)):

«Я, (прізвище, ім'я та по батькові), беручи на себе повноваження члена ВК та усвідомлюючи свою високу відповідальність перед Українським народом, присягаю додержуватися Конституції та законів України, чесно і сумлінно виконувати свої обов'язки, виходячи з принципів верховенства права, законності, об'єктивності та неупередженості, забезпечувати реалізацію і захист виборчих прав громадян України»
Член ВК, який склав присягу, ставить свій **підпис під текстом присяги** - документом, який є невід'ємною частиною документації відповідної комісії ([п.5.2 Порядку організації роботи](#)). Крім того, члену комісії після складення ним присяги видається **посвідчення** за підписом голови комісії, що утворила (сформувала) відповідну комісію, за формою, затвердженою ЦВК ([п.5.2 Порядку організації роботи](#)).

Відмова особи скласти присягу означає її відмову бути членом ВК ([п.5.3 Порядку організації роботи](#)).

На першому засіданні ВК за пропозицією головуючого на засіданні розглядаються такі **першочергові питання** ([п.5.4 Порядку організації роботи](#)):

- розподіл обов'язків між головою, заступником голови, секретарем та членами ВК з прийняттям відповідного рішення комісії;
- виконання головою, заступником голови, секретарем або, в разі їх відмови, іншим членом **(1)** ТВК (загальною кількістю **не більше 3-х осіб**) (крім виборчої комісії АРК, у якій голова, заступник голови, секретар виконують свої повноваження на постійній основі), **(2)** ДВК (загальною кількістю **не більше 2-х осіб**) протягом виборчого процесу своїх повноважень у комісії на платній основі на підставі цивільно-правового договору ([п.1 ч.1 ст.212 Кодексу](#));
- забезпечення ВК необхідним приміщенням, транспортними засобами, засобами зв'язку, обладнанням, інвентарем, оргтехнікою, іншими матеріальними цінностями відповідно до нормативних вимог;
- режим роботи виборчої комісії та графік чергувань членів комісії у приміщенні комісії;
- залучення ВК відповідних спеціалістів, експертів, технічних працівників для організаційного, правового, інформаційного, технічного забезпечення здійснення повноважень комісії, передбачених Кодексом ([ч.10 ст.33 Кодексу](#)).

За необхідності на першому засіданні ВК можуть бути розглянуті **також інші питання**.

ПРИКЛАД. Можливий сценарій засідання ДВК ([натисніть, щоб завантажити](#)).

СЦЕНАРІЙ ПРОВЕДЕННЯ ПЕРШОГО ЗАСІДАННЯ ДВК

(Секретар комісії перед початком засідання подає голові комісії (головуючому на засіданні) список осіб, які беруть участь у засіданні виборчої комісії (у тому числі, без дозволу комісії чи запрошення комісії)

Секретар комісії веде протокол засідання комісії.

Голова комісії (головуючий на засіданні) відкриває засідання і повідомляє, скільки членів комісії присутні на засіданні.

До прикладу: «Голова. Доброго дня колеги, починаємо нашу роботу. На засіданні присутні 13 з 14 осіб, призначених членами дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 590001. Оскільки, відповідно до частини четвертої статті 36 Виборчого кодексу України, засідання комісії є повноважним за умови присутності на ньому більше половини членів комісії від складу цієї комісії, на цій підставі оголошую про початок засідання комісії. Засідання оголошується відкритим».

Також голова комісії на підставі відомостей, наданих секретарем комісії, перераховує осіб, які присутні, крім членів комісії, на засіданні комісії: кандидати у депутати, офіційні спостерігачі, довірені особи, журналісти, ін.

До прикладу: «Голова. Інформую, що на засіданні комісії присутні офіційний спостерігач від міської організації політичної партії «Шлях перемоги» Захарченко С.С., довірена особа кандидата на посаду міського голови Легойда С.Р., представники засобів масової інформації: журналіст газети «Вільний край» Сухомлинський М.Б., журналіст газети «Обрій» Гарда М.Й.».

Голова комісії пропонує затвердити порядок денний засідання комісії (проект порядку денного напередодні розданий членам комісії)

До прикладу: «Голова: З метою забезпечення ефективної роботи комісії пропоную затвердити такий порядок денний нашого засідання:

- 1. Про складення присяги членами дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 590001.*
- 2. Про виконання членами дільничної виборчої комісії виборчої дільниці № 590001 повноважень у виборчій комісії на платній основі.*

ПРИКЛАД. Протокол першого засідання ДВК ([натисніть, щоб завантажити](#)).

**МІСЦЕВІ ВИБОРИ
25 ЖОВТНЯ 2020 РОКУ**

ПРОТОКОЛ №1
засідання дільничної виборчої комісії виборчої дільниці №654321
Дніпропетровська область

12 год. 10 хв.

"13" жовтня 2020 року

м. Вільногірськ

Усього членів комісії: 11 осіб.

Присутні на засіданні члени комісії: Грицькан К.Л., Голубович О.С.,
Гринько М.П., Клен А.М., Літкович О.М., Островський Р.П., Степовик М.А.,
Терещенко М.П., Шаян В.А., Штогрин М.Р., Яцюк М.А.

Запрошені на засідання: відсутні

Присутні на засіданні: член Вільногірської міської територіальної виборчої
комісії Стриж А.П., журналіст газети «День» Стодоля Н.І., офіційний
спостерігач від міської організації партії «Прорив» Косик М.П.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про складення присяги членами дільничної виборчої комісії виборчої дільниці №654321.
2. Про розподіл обов'язків між головою, заступником голови, секретарем та членами дільничної виборчої комісії виборчої дільниці №654321.
3. Про виконання членами дільничної виборчої комісії виборчої дільниці №654321 повноважень у виборчій комісії на платній основі.

Засідання дільничної виборчої комісії виборчої дільниці №654321 відкрив голова комісії Терещенко М.П. Голова ДВК виборчої дільниці №654321 повідомив, що на засіданні присутні 11 з 11 членів дільничної виборчої комісії виборчої дільниці №654321. Зважаючи на те, що згідно з частиною четвертою статті 36 Виборчого кодексу України, засідання комісії є повноважним за умови присутності на ньому більше половини членів комісії

[Перейти до наступної підтеми](#)

8.4. Документування діяльності ВК (рішення, постанови, акти, протоколи)